

ΖΩΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΔΟΥΡΗ

[Συνέχεια εκ της 1ης Σελίδος]
[των απάντων θαλάνων
καθώς σε βλέπω ακίνητο στο
[μαρτύριο της κλίτης
είναι γιατί ο σύννεφο τότε
[θολό το λίκνισμα
το φοβερό ένδεχόμενο που α-
[πάνω σου βαρύνει...]

Παρακάτω το «Περιβόριο»
(σελ. 26-28) το ίδιο. «Από ε-
πιβεβλημένο σεβασμό στη
μνήμη και τον δούδε μην
πούμε τίποτε για το «Παρά-
πο ο» (σελ. 29-30). «Ετσι
δύο σχεδόν το πρώτο μέρος
του «Αφιερώματος» στην Που-
λυδούρη είναι αφιερωμένο.
Πιο εύλογα, άλλωστε, το
μαρτύριο και το τίτλος της
συλλογής. Η ίδια η Πολυ-
δούρη είναι «κι» εκείνη
τόνομα της που δέχεται στον
«Προβάλλον» της «Σουρντι-
νας» (σελ. 3). Έτσι το Μ.
Π. (σελ. 4) ο αὐτὸν ἀναφέ-
ρεται, καθώς και το «Μαρία
Πολυδούρη» (σελ. 99). Σ' αὐ-
τή και το έκτος σειράς χρο-
νολογημένο έκδοτικό: «Η
Μαρία πέθανε...».

«Σήμερα η μέρα πέρασε με
[τη Μαρία φευγάτη]
Οχι πως ἀπορνήθη την τόση
[μας στωική]
[Οχι πως πάει ταξί, μήτε πα-
[ρμένο κατ-
[«Αλλοίμως μας! Έχει πεθα-
[νει απ' την αὐγή
[κι' ο γλυκαμένος μαζί της και
[τινέρος κι' η ἀγάπη
[κι' ο ήλιος της ζωής; μας
[έχασε από τη γή...]

γραμμένο ἀκριβώς την ημέρα
του θανάτου της (29-4-1930).
Πολυδούρη ερχεται ἀνακοι-
νώσει μερικά ἀνέκδοτα κει-
μένα του Ζώτου και της Που-
λυδούρης (κ.τ. «Νέα Έστία»,
τεύχος 464), που σαν πέραν
του τάφου φωνή ήρθαν σε φω-
τίσουν κάποιες τις σχέσεις
των ἀτυχών αὐτῶν νέων. Σ'
έκείνη προσθέτουμε σήμερα
και κάποιους ἄλλους στοιχεί-
ους βγαίνουν ἀπὸ τὰ κατὰ-
λοιπα του Ζώτου.

Στὰ 1929 η Πολυδούρη χτυ-
πήθηκε ἀνίκατα ἀπὸ τὴν ζήλο-
φρονη μοῖρα που ἐλάττωσε κυ-
νηγεία, τὴ νεοελληνική κυ-
ματα ἀρπάζοντας, κάθε τόσο
κι' ἐνὰ διαλεχτὸ της, ὑπόκει-
ται «ἐκείνη» πᾶσι θεράπαι-
σι. Ο Ζώτος, ὅσο βρισκόταν στὴν
Ἀθήνα τὴν ἐπισκέφονταν τα-
χικά, κι' ὅταν ἀναγκαστικά
κατέβαινε γιὰ λίγο ἀέρα και
ἐξοχώση στὴν πατρίδα του
ἀλλήλογραφουσε συχνὰ μαζί
της, ἐνὸς συγχρόνως ζητούσε
ἀπὸ τοὺς φίλους του νὰ τὸν
ἀναπληρώσουν με δικές τους
ἐπισκέψεις στὸ σανατόριο καὶ
νὰ τὸν γνωρίζουν τὴν πορεία
τῆς ὄψις της. Κάποτε με-
θαίνονταν ἀπὸ γράμματα τῆς
Ζώτης πὸς βρισκόταν μὴ βο-
μάς με 40 ο περὶ τοῦ ἔχει
πάθει και μὴ μικρὴ συμφορ-
ή, ἀντιστοίχως ζώρη και μὴ
ἐπινοήματα γράμματα του ἀ-
ναστάσας τοὺς φίλους του
τῆς Ἀθήνας, «ἐλπίζω γιὰ τὴν
ἀρρώστια τῆς Μαρίας και τὴν
ἀποκατάστασιν καὶ τῆς καλῆς
Μαρίας νὰ ξαναδοῦν ἐκεῖ πᾶ-
ν, ὅπου μετὰ τὴν αὐτὴν πᾶ-
ν καὶ τὴν πᾶσι τὴν φάρ-
μακὴν ὅπως ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
στὴν 25 Μαΐου 1929.

Στὴ «Σωτηρία» τὴν ἐπισκε-
πτόνταν ταχικά και ὁ Σικε-
λιανός, ὅπου τὴν πᾶναι λο-
λοδία και ἔμενε ὡς ὁλο-
κλήρης κοντὰ τῆς δυνάστε-
ως της κουράγιο. Στὸ ἀρχεῖο
τοῦ Ζώτου μετὰ ἀποφάσεις
φύλλο χαρτί που ἐντυπώ-
στην ἀριστερὴ πᾶν γωνία τῆς
ἐκδομένης τῆς Δημητριάς Ἀθη-
νῶν, πὸν μέχρι τὸ θάνατό
τοῦ ἀργάζονταν ὁ Ζώτος, βρι-
σκαί και τὸ δέχεται ἐπιμελῶ-
ν ἀντὶ τῆς ἀποφάσεως, σχέδιο
χρησιμοποίησιν, τῶς, ἡ ὅχι
ἐπιστολὴς τοῦ:

Φίλε κ. Σικελιανέ,
«Η δὴ Πολυδούρη μετα-
φέρθηκε σήμερα το πρωτ-
ο» τῆς «Σωτηρίας» στὴν
Κλινικὴ τοῦ Μπαλοδμήτου.
Εἶναι λυγὰ μακρύτερα,
δὲν λείπει πᾶν-κάτω, ἀπὸ
τὸν ὅθον. «Ὅτι δὲ οὐκ ὡς
ἦταν ἰσὺς ἐκείνη, τὸν κα-
ρτεῖ, ἀνεγείρε τὸν καρ-
δὸν ἐπὶ τὴν ἐκδομένην καὶ
δὲν ἐπὶ τὴν ἐκδομένην καὶ
τὴν μεταφορά και κατὰ τὴν
ἐκδομένην τοῦ νέου κ. Οἰκονο-
μίδη, πὸν τὴν εἶδε εἶναι αὐ-
τοῦ ὅθου και ἐλπίει νὰ θε-
ραπευθῇ.

Με θαυμασμό κι' ἀγάπη
Μ. Μ. Ζώτος»
Στὸ γεμάτο χιόμορ-ἀρα-
γε μόνο χιόμορ-ἀρα-γε
γάρμα της Πολυδούρης γραμ-
μένο ἀπὸ τὴν «Σωτηρία» μετὰ
ἀγνωστὸν μὴ ἐπιστολὴ τοῦ
ἀσπασίου πὸν ἀναφέρει, κά-
τω ἀπὸ τὸ ἀνέκδοτο τῆς
τάχα γιὰ μὴ ἀσημάντη ὑπο-
ψηφίστηκα τὸ Ζώτου στὸ
Σύλλογο τῶν Αἰτωλοακαρνα-
νῶν τῆς Ἀθήνας πὸν θυμίζει
πὸς ἦθελε νὰ τὸν βλέπῃ.

«Αγαπᾷτε Μίνο,
Σ' ἐυχάριστο γιὰ τὴν εὐ-
χὴ σου και πὸν με θυμᾶ-
σαι ἀκόμα.
Πὸς ἦσαν οἱ ἐκλογές σου
δὲν ἤθελε μὴ μὴ μὴ μὴ
πῆς. Μοῦ κράτησε κᾶν
γιὰ τὸν ἀσπασίου! Βλέπετε
καλὰ τὸ φοβᾶται τὸ ασπασ-
νι ἡ λαϊκὴ παράδοση!
Με ἀγάπη
Μαρία Πολυδούρη»

«Απὸ τὰ σκόρπια, πάλι, προ-
φορικά ἀνέκδοτα, πὸν ζῶν
στὴ μνήμη οἰκείων και γνα-
στοῦ τοῦ Ζώτου εἶναι και
τοῦτο.
Τὸν ρώτησαν κάποτε ποιοί
ἦσαν οἱ πραγματικοὶ ἐκπρό-
σωποι τῆς ἐλληνικῆς ποιήσε-
ως τοῦ καιροῦ του.
—Πλάκα, Μαλακάς, Καρ-
ματωτάκης, ἀπάντησε ἀδί-
σταχτα.
—Κι' ἡ Πολυδούρη;
—«Α, αὐτὴν τὴν ἀγαπᾷ»
ψιθύρισε μ' ἕνα ὀλοφάνειο
πρόσωπο.
Φθινόπωρο τοῦ 1932. Νικη-
μένος ὀριστικά ἀπὸ τὴν ἀρ-
ρώστια στὸ κρεβάτι τῆς ἀ-
γίας, πὸν ἀπὸ τὸν ἀπὸ τὸν
διαβάδων ψιθύρισε τὰ ἴσα
με σήμερα ἀνέκδοτα ἀκόμα
τραγουδιὰ τῆς «Σουρντι-
νας». «Ὅταν τὸ διάβασμα πε-
ρνοῦσε και στὴ σελ. 91, πὸν
τὸν ἔλεγε ἔνθετο ἀνέκδοτο
τραγουδιὰ τοῦ «Αγώνισ», τὸ
ἀφιέρωμα στὴν πᾶν ἀπὸ
δύο χρόνια νεκρὴ Πολυδού-
ρη, και ἴσως κατὰ τᾶρτα και
πέμπο τοῦ τᾶρτα:

«Αγαπημένη μου, τί θέλεις
[ἀπὸ μένα]
Οἱ μέρες μου τώρα περνῶν
[βλῆψη και δέος
[τις νύχτες τὰ δνερά μου
[ταραμένα]
κι' εἶναι ἀπὸ σένα» εἶναι ἀπὸ
[σένα].
«Απὸ τὸ ποτὴρ πὸν ἔβινες, ὅλο
[μικρά]
πῖνω κι' ἐγὼ ἀδελφίστα,
[καλὴ μου]
«Ὅλα σου τώρα ξαναδοῦν τὴν
[ἀγῶνα],
ἡ Μοῖρα σου δικὴ μου ἐκδομένη
[Μοῖρα]
πάντα δακρύει, μ' ἕνα τὸν
γυνέμιον παρασάλλουσε νὰ
σταματῇ τὸ διάβασμα, γό-
ριζε στὸ ἄλλο πλεῖστο και ἔ-
κλειγε βοῦβὰ ὡρα πολλή...
Αὐτὸ τὸ τραγούδι τῶς ἔλεγε
ἀπὸ τὴν ἀπὸ τὴν ἀπὸ τὴν ἀπὸ
Μετὰ τὴν εὐκαιρία τοῦ τρα-
γουδιῦ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐξ-
επιμέλειας. «Αν ἀπὸ τὸν καιρὸ
τοῦ «Αφιερώματος» ἀκόμα
εἶχε πῆ ὁ Ζώτος γιὰ τὸ δέσι-
μο του μετὰ τὴν Πολυδούρη;
«τροφὴ τοῦ πᾶντος μου εἶναι
[τὸ κορμὸν σου]
μά πότε θὰ μὸ δώσεις τὴν
[χάρα]
νὰ νοιώσω πὸ σὲ μὸν τὴν
[ψυχὴ μου]
πὸν ὅλο τὴ φτάνω κι' ὅλο μὸν
[γλυτρεῖ];
ἴδιο ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸν
βλέπει και τὰ ὡρα στὸ κῆρυ-
νο βροχολογῶντα του:

«Ὡς διαβάνω σὲν ἔξω ἀπὸ
[μπαρὸν σου, νὰ εὐλοδοῦμαι
τὸ ξένο τὸ μερίδι και νὰ
[φύγω]
θαλπερός, ὅπως πάντα και
[μονάχοι...]
Σ' αὐτὴ, νομίζουμε, τὴν ἰ-
στορικὴ ἀλήθεια πρέπει νὰ
σταθῇ, οὐ δὲ ἀφορὰ τὴν
σχέσιν του μετὰ τὴν Πολυ-
δούρη. Δὲν ἐξομῶμε τὴν
δύσχετη ἰστορία ἀπὸ τὴν
τὴν ψυχὴ τῆς ποτὴν ἐξ ἑ-
νὸς μερίδι, τοῦ Καρματωτάκη.
*
Τὴν ἀνοιχτὴ τοῦ 1930 ἔβρι-
σε μὴ ἰδιωτικὴ Ἀθηναϊκὴ
Κλινικὴ ἡ Μαρία Πολυδούρη.
Δύο χρόνια ἀργότερα, 17 ὀκ-
τωβρίου 1932, τὴν ἀκολούθησε
ὁ Μίνος Ζώτος. Τοὺς δύο
πανεμένους κι' εὐαίσθητους
αὐτοὺς νέους δὲν τοὺς συνέ-
θεσε μόνον ἡ ζωὴ τους, ἡ μοῖρα
ἡλικία τους, ἡ ἴδια κοινὴ μοῖρα
τους. Ἐξῆσαν και στὸ ἴδιο ψυ-
χικὸ κλίμα και τὸ ψυχικὸ αὐτὸ
κλίμα τὸ ἀποτύπωσαν, κι' οἱ
δύο στὴν ποίησίν τους. Μετὰ
φλογερὸ ἀποδομητισμὸν, μετὰ
ἐξοτὴ παθητικὴ τρυφερότητα ἡ
Πολυδούρη. Μ' ἕνα αἰσθητικὸ
νόημα και μὴ σπάνια τελειό-
τητα και τέχνη ὁ Ζώτος. Τῆς
Πολυδούρης ἡ ποίησις σκίρτα
ἀπὸ τὴν λαχρὰ και τὴ μέση
τῆς ζωῆς. Ὁ στίχος τῆς Ζώ-
του, γραμμένος μετὰ τὴ θέρμη
τοῦ πάθους και τῆς ἀρρό-
στεας τὸν περὶ τοῦ ὅθου, ὅλος
Πάθος κι' Ἀγάπη. Ἐπαθλὸ τοῦ
ὁ Πόντος, ἐκφρασμένος μετὰ
ἀδόμητη ἐγκαρτέρηση, κι' ἡ
Ὀμορφιά.
Κ. Σ. ΚΩΝΣΤΑΣ

«Απὸ τὰ σκόρπια, πάλι, προ-
φορικά ἀνέκδοτα, πὸν ζῶν
στὴ μνήμη οἰκείων και γνα-
στοῦ τοῦ Ζώτου εἶναι και
τοῦτο.
Τὸν ρώτησαν κάποτε ποιοί
ἦσαν οἱ πραγματικοὶ ἐκπρό-
σωποι τῆς ἐλληνικῆς ποιήσε-
ως τοῦ καιροῦ του.
—Πλάκα, Μαλακάς, Καρ-
ματωτάκης, ἀπάντησε ἀδί-
σταχτα.
—Κι' ἡ Πολυδούρη;
—«Α, αὐτὴν τὴν ἀγαπᾷ»
ψιθύρισε μ' ἕνα ὀλοφάνειο
πρόσωπο.
Φθινόπωρο τοῦ 1932. Νικη-
μένος ὀριστικά ἀπὸ τὴν ἀρ-
ρώστια στὸ κρεβάτι τῆς ἀ-
γίας, πὸν ἀπὸ τὸν ἀπὸ τὸν
διαβάδων ψιθύρισε τὰ ἴσα
με σήμερα ἀνέκδοτα ἀκόμα
τραγουδιὰ τῆς «Σουρντι-
νας». «Ὅταν τὸ διάβασμα πε-
ρνοῦσε και στὴ σελ. 91, πὸν
τὸν ἔλεγε ἔνθετο ἀνέκδοτο
τραγουδιὰ τοῦ «Αγώνισ», τὸ
ἀφιέρωμα στὴν πᾶν ἀπὸ
δύο χρόνια νεκρὴ Πολυδού-
ρη, και ἴσως κατὰ τᾶρτα και
πέμπο τοῦ τᾶρτα:

«Αγαπημένη μου, τί θέλεις
[ἀπὸ μένα]
Οἱ μέρες μου τώρα περνῶν
[βλῆψη και δέος
[τις νύχτες τὰ δνερά μου
[ταραμένα]
κι' εἶναι ἀπὸ σένα» εἶναι ἀπὸ
[σένα].
«Απὸ τὸ ποτὴρ πὸν ἔβινες, ὅλο
[μικρά]
πῖνω κι' ἐγὼ ἀδελφίστα,
[καλὴ μου]
«Ὅλα σου τώρα ξαναδοῦν τὴν
[ἀγῶνα],
ἡ Μοῖρα σου δικὴ μου ἐκδομένη
[Μοῖρα]
πάντα δακρύει, μ' ἕνα τὸν
γυνέμιον παρασάλλουσε νὰ
σταματῇ τὸ διάβασμα, γό-
ριζε στὸ ἄλλο πλεῖστο και ἔ-
κλειγε βοῦβὰ ὡρα πολλή...
Αὐτὸ τὸ τραγούδι τῶς ἔλεγε
ἀπὸ τὴν ἀπὸ τὴν ἀπὸ τὴν ἀπὸ
Μετὰ τὴν εὐκαιρία τοῦ τρα-
γουδιῦ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐξ-
επιμέλειας. «Αν ἀπὸ τὸν καιρὸ
τοῦ «Αφιερώματος» ἀκόμα
εἶχε πῆ ὁ Ζώτος γιὰ τὸ δέσι-
μο του μετὰ τὴν Πολυδούρη;
«τροφὴ τοῦ πᾶντος μου εἶναι
[τὸ κορμὸν σου]
μά πότε θὰ μὸ δώσεις τὴν
[χάρα]
νὰ νοιώσω πὸ σὲ μὸν τὴν
[ψυχὴ μου]
πὸν ὅλο τὴ φτάνω κι' ὅλο μὸν
[γλυτρεῖ];
ἴδιο ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸν
βλέπει και τὰ ὡρα στὸ κῆρυ-
νο βροχολογῶντα του:

«Ὡς διαβάνω σὲν ἔξω ἀπὸ
[μπαρὸν σου, νὰ εὐλοδοῦμαι
τὸ ξένο τὸ μερίδι και νὰ
[φύγω]
θαλπερός, ὅπως πάντα και
[μονάχοι...]
Σ' αὐτὴ, νομίζουμε, τὴν ἰ-
στορικὴ ἀλήθεια πρέπει νὰ
σταθῇ, οὐ δὲ ἀφορὰ τὴν
σχέσιν του μετὰ τὴν Πολυ-
δούρη. Δὲν ἐξομῶμε τὴν
δύσχετη ἰστορία ἀπὸ τὴν
τὴν ψυχὴ τῆς ποτὴν ἐξ ἑ-
νὸς μερίδι, τοῦ Καρματωτάκη.
*
Τὴν ἀνοιχτὴ τοῦ 1930 ἔβρι-
σε μὴ ἰδιωτικὴ Ἀθηναϊκὴ
Κλινικὴ ἡ Μαρία Πολυδούρη.
Δύο χρόνια ἀργότερα, 17 ὀκ-
τωβρίου 1932, τὴν ἀκολούθησε
ὁ Μίνος Ζώτος. Τοὺς δύο
πανεμένους κι' εὐαίσθητους
αὐτοὺς νέους δὲν τοὺς συνέ-
θεσε μόνον ἡ ζωὴ τους, ἡ μοῖρα
ἡλικία τους, ἡ ἴδια κοινὴ μοῖρα
τους. Ἐξῆσαν και στὸ ἴδιο ψυ-
χικὸ κλίμα και τὸ ψυχικὸ αὐτὸ
κλίμα τὸ ἀποτύπωσαν, κι' οἱ
δύο στὴν ποίησίν τους. Μετὰ
φλογερὸ ἀποδομητισμὸν, μετὰ
ἐξοτὴ παθητικὴ τρυφερότητα ἡ
Πολυδούρη. Μ' ἕνα αἰσθητικὸ
νόημα και μὴ σπάνια τελειό-
τητα και τέχνη ὁ Ζώτος. Τῆς
Πολυδούρης ἡ ποίησις σκίρτα
ἀπὸ τὴν λαχρὰ και τὴ μέση
τῆς ζωῆς. Ὁ στίχος τῆς Ζώ-
του, γραμμένος μετὰ τὴ θέρμη
τοῦ πάθους και τῆς ἀρρό-
στεας τὸν περὶ τοῦ ὅθου, ὅλος
Πάθος κι' Ἀγάπη. Ἐπαθλὸ τοῦ
ὁ Πόντος, ἐκφρασμένος μετὰ
ἀδόμητη ἐγκαρτέρηση, κι' ἡ
Ὀμορφιά.
Κ. Σ. ΚΩΝΣΤΑΣ

«Απὸ τὰ σκόρπια, πάλι, προ-
φορικά ἀνέκδοτα, πὸν ζῶν
στὴ μνήμη οἰκείων και γνα-
στοῦ τοῦ Ζώτου εἶναι και
τοῦτο.
Τὸν ρώτησαν κάποτε ποιοί
ἦσαν οἱ πραγματικοὶ ἐκπρό-
σωποι τῆς ἐλληνικῆς ποιήσε-
ως τοῦ καιροῦ του.
—Πλάκα, Μαλακάς, Καρ-
ματωτάκης, ἀπάντησε ἀδί-
σταχτα.
—Κι' ἡ Πολυδούρη;
—«Α, αὐτὴν τὴν ἀγαπᾷ»
ψιθύρισε μ' ἕνα ὀλοφάνειο
πρόσωπο.
Φθινόπωρο τοῦ 1932. Νικη-
μένος ὀριστικά ἀπὸ τὴν ἀρ-
ρώστια στὸ κρεβάτι τῆς ἀ-
γίας, πὸν ἀπὸ τὸν ἀπὸ τὸν
διαβάδων ψιθύρισε τὰ ἴσα
με σήμερα ἀνέκδοτα ἀκόμα
τραγουδιὰ τῆς «Σουρντι-
νας». «Ὅταν τὸ διάβασμα πε-
ρνοῦσε και στὴ σελ. 91, πὸν
τὸν ἔλεγε ἔνθετο ἀνέκδοτο
τραγουδιὰ τοῦ «Αγώνισ», τὸ
ἀφιέρωμα στὴν πᾶν ἀπὸ
δύο χρόνια νεκρὴ Πολυδού-
ρη, και ἴσως κατὰ τᾶρτα και
πέμπο τοῦ τᾶρτα:

«Αγαπημένη μου, τί θέλεις
[ἀπὸ μένα]
Οἱ μέρες μου τώρα περνῶν
[βλῆψη και δέος
[τις νύχτες τὰ δνερά μου
[ταραμένα]
κι' εἶναι ἀπὸ σένα» εἶναι ἀπὸ
[σένα].
«Απὸ τὸ ποτὴρ πὸν ἔβινες, ὅλο
[μικρά]
πῖνω κι' ἐγὼ ἀδελφίστα,
[καλὴ μου]
«Ὅλα σου τώρα ξαναδοῦν τὴν
[ἀγῶνα],
ἡ Μοῖρα σου δικὴ μου ἐκδομένη
[Μοῖρα]
πάντα δακρύει, μ' ἕνα τὸν
γυνέμιον παρασάλλουσε νὰ
σταματῇ τὸ διάβασμα, γό-
ριζε στὸ ἄλλο πλεῖστο και ἔ-
κλειγε βοῦβὰ ὡρα πολλή...
Αὐτὸ τὸ τραγούδι τῶς ἔλεγε
ἀπὸ τὴν ἀπὸ τὴν ἀπὸ τὴν ἀπὸ
Μετὰ τὴν εὐκαιρία τοῦ τρα-
γουδιῦ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐξ-
επιμέλειας. «Αν ἀπὸ τὸν καιρὸ
τοῦ «Αφιερώματος» ἀκόμα
εἶχε πῆ ὁ Ζώτος γιὰ τὸ δέσι-
μο του μετὰ τὴν Πολυδούρη;
«τροφὴ τοῦ πᾶντος μου εἶναι
[τὸ κορμὸν σου]
μά πότε θὰ μὸ δώσεις τὴν
[χάρα]
νὰ νοιώσω πὸ σὲ μὸν τὴν
[ψυχὴ μου]
πὸν ὅλο τὴ φτάνω κι' ὅλο μὸν
[γλυτρεῖ];
ἴδιο ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸν
βλέπει και τὰ ὡρα στὸ κῆρυ-
νο βροχολογῶντα του:

«Ὡς διαβάνω σὲν ἔξω ἀπὸ
[μπαρὸν σου, νὰ εὐλοδοῦμαι
τὸ ξένο τὸ μερίδι και νὰ
[φύγω]
θαλπερός, ὅπως πάντα και
[μονάχοι...]
Σ' αὐτὴ, νομίζουμε, τὴν ἰ-
στορικὴ ἀλήθεια πρέπει νὰ
σταθῇ, οὐ δὲ ἀφορὰ τὴν
σχέσιν του μετὰ τὴν Πολυ-
δούρη. Δὲν ἐξομῶμε τὴν
δύσχετη ἰστορία ἀπὸ τὴν
τὴν ψυχὴ τῆς ποτὴν ἐξ ἑ-
νὸς μερίδι, τοῦ Καρματωτάκη.
*
Τὴν ἀνοιχτὴ τοῦ 1930 ἔβρι-
σε μὴ ἰδιωτικὴ Ἀθηναϊκὴ
Κλινικὴ ἡ Μαρία Πολυδούρη.
Δύο χρόνια ἀργότερα, 17 ὀκ-
τωβρίου 1932, τὴν ἀκολούθησε
ὁ Μίνος Ζώτος. Τοὺς δύο
πανεμένους κι' εὐαίσθητους
αὐτοὺς νέους δὲν τοὺς συνέ-
θεσε μόνον ἡ ζωὴ τους, ἡ μοῖρα
ἡλικία τους, ἡ ἴδια κοινὴ μοῖρα
τους. Ἐξῆσαν και στὸ ἴδιο ψυ-
χικὸ κλίμα και τὸ ψυχικὸ αὐτὸ
κλίμα τὸ ἀποτύπωσαν, κι' οἱ
δύο στὴν ποίησίν τους. Μετὰ
φλογερὸ ἀποδομητισμὸν, μετὰ
ἐξοτὴ παθητικὴ τρυφερότητα ἡ
Πολυδούρη. Μ' ἕνα αἰσθητικὸ
νόημα και μὴ σπάνια τελειό-
τητα και τέχνη ὁ Ζώτος. Τῆς
Πολυδούρης ἡ ποίησις σκίρτα
ἀπὸ τὴν λαχρὰ και τὴ μέση
τῆς ζωῆς. Ὁ στίχος τῆς Ζώ-
του, γραμμένος μετὰ τὴ θέρμη
τοῦ πάθους και τῆς ἀρρό-
στεας τὸν περὶ τοῦ ὅθου, ὅλος
Πάθος κι' Ἀγάπη. Ἐπαθλὸ τοῦ
ὁ Πόντος, ἐκφρασμένος μετὰ
ἀδόμητη ἐγκαρτέρηση, κι' ἡ
Ὀμορφιά.
Κ. Σ. ΚΩΝΣΤΑΣ

«Απὸ τὰ σκόρπια, πάλι, προ-
φορικά ἀνέκδοτα, πὸν ζῶν
στὴ μνήμη οἰκείων και γνα-
στοῦ τοῦ Ζώτου εἶναι και
τοῦτο.
Τὸν ρώτησαν κάποτε ποιοί
ἦσαν οἱ πραγματικοὶ ἐκπρό-
σωποι τῆς ἐλληνικῆς ποιήσε-
ως τοῦ καιροῦ του.
—Πλάκα, Μαλακάς, Καρ-
ματωτάκης, ἀπάντησε ἀδί-
σταχτα.
—Κι' ἡ Πολυδούρη;
—«Α, αὐτὴν τὴν ἀγαπᾷ»
ψιθύρισε μ' ἕνα ὀλοφάνειο
πρόσωπο.
Φθινόπωρο τοῦ 1932. Νικη-
μένος ὀριστικά ἀπὸ τὴν ἀρ-
ρώστια στὸ κρεβάτι τῆς ἀ-
γίας, πὸν ἀπὸ τὸν ἀπὸ τὸν
διαβάδων ψιθύρισε τὰ ἴσα
με σήμερα ἀνέκδοτα ἀκόμα
τραγουδιὰ τῆς «Σουρντι-
νας». «Ὅταν τὸ διάβασμα πε-
ρνοῦσε και στὴ σελ. 91, πὸν
τὸν ἔλεγε ἔνθετο ἀνέκδοτο
τραγουδιὰ τοῦ «Αγώνισ», τὸ
ἀφιέρωμα στὴν πᾶν ἀπὸ
δύο χρόνια νεκρὴ Πολυδού-
ρη, και ἴσως κατὰ τᾶρτα και
πέμπο τοῦ τᾶρτα:

«Αγαπημένη μου, τί θέλεις
[ἀπὸ μένα]
Οἱ μέρες μου τώρα περνῶν
[βλῆψη και δέος
[τις νύχτες τὰ δνερά μου
[ταραμένα]
κι' εἶναι ἀπὸ σένα» εἶναι ἀπὸ
[σένα].
«Απὸ τὸ ποτὴρ πὸν ἔβινες, ὅλο
[μικρά]
πῖνω κι' ἐγὼ ἀδελφίστα,
[καλὴ μου]
«Ὅλα σου τώρα ξαναδοῦν τὴν
[ἀγῶνα],
ἡ Μοῖρα σου δικὴ μου ἐκδομένη
[Μοῖρα]
πάντα δακρύει, μ' ἕνα τὸν
γυνέμιον παρασάλλουσε νὰ
σταματῇ τὸ διάβασμα, γό-
ριζε στὸ ἄλλο πλεῖστο και ἔ-
κλειγε βοῦβὰ ὡρα πολλή...
Αὐτὸ τὸ τραγούδι τῶς ἔλεγε
ἀπὸ τὴν ἀπὸ τὴν ἀπὸ τὴν ἀπὸ
Μετὰ τὴν εὐκαιρία τοῦ τρα-
γουδιῦ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐξ-
επιμέλειας. «Αν ἀπὸ τὸν καιρὸ
τοῦ «Αφιερώματος» ἀκόμα
εἶχε πῆ ὁ Ζώτος γιὰ τὸ δέσι-
μο του μετὰ τὴν Πολυδούρη;
«τροφὴ τοῦ πᾶντος μου εἶναι
[τὸ κορμὸν σου]
μά πότε θὰ μὸ δώσεις τὴν
[χάρα]
νὰ νοιώσω πὸ σὲ μὸν τὴν
[ψυχὴ μου]
πὸν ὅλο τὴ φτάνω κι' ὅλο μὸν
[γλυτρεῖ];
ἴδιο ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸν
βλέπει και τὰ ὡρα στὸ κῆρυ-
νο βροχολογῶντα του:

«Ὡς διαβάνω σὲν ἔξω ἀπὸ
[μπαρὸν σου, νὰ εὐλοδοῦμαι
τὸ ξένο τὸ μερίδι και νὰ
[φύγω]
θαλπερός, ὅπως πάντα και
[μονάχοι...]
Σ' αὐτὴ, νομίζουμε, τὴν ἰ-
στορικὴ ἀλήθεια πρέπει νὰ
σταθῇ, οὐ δὲ ἀφορὰ τὴν
σχέσιν του μετὰ τὴν Πολυ-
δούρη. Δὲν ἐξομῶμε τὴν
δύσχετη ἰστορία ἀπὸ τὴν
τὴν ψυχὴ τῆς ποτὴν ἐξ ἑ-
νὸς μερίδι, τοῦ Καρματωτάκη.
*
Τὴν ἀνοιχτὴ τοῦ 1930 ἔβρι-
σε μὴ ἰδιωτικὴ Ἀθηναϊκὴ
Κλινικὴ ἡ Μαρία Πολυδούρη.
Δύο χρόνια ἀργότερα, 17 ὀκ-
τωβρίου 1932, τὴν ἀκολούθησε
ὁ Μίνος Ζώτος. Τοὺς δύο
πανεμένους κι' εὐαίσθητους
αὐτοὺς νέους δὲν τοὺς συνέ-
θεσε μόνον ἡ ζωὴ τους, ἡ μοῖρα
ἡλικία τους, ἡ ἴδια κοινὴ μοῖρα
τους. Ἐξῆσαν και στὸ ἴδιο ψυ-
χικὸ κλίμα και τὸ ψυχικὸ αὐτὸ
κλίμα τὸ ἀποτύπωσαν, κι' οἱ
δύο στὴν ποίησίν τους. Μετὰ
φλογερὸ ἀποδομητισμὸν, μετὰ
ἐξοτὴ παθητικὴ τρυφερότητα ἡ
Πολυδούρη. Μ' ἕνα αἰσθητικὸ
νόημα και μὴ σπάνια τελειό-
τητα και τέχνη ὁ Ζώτος. Τῆς
Πολυδούρης ἡ ποίησις σκίρτα
ἀπὸ τὴν λαχρὰ και τὴ μέση
τῆς ζωῆς. Ὁ στίχος τῆς Ζώ-
του, γραμμένος μετὰ τὴ θέρμη
τοῦ πάθους και τῆς ἀρρό-
στεας τὸν περὶ τοῦ ὅθου, ὅλος
Πάθος κι' Ἀγάπη. Ἐπαθλὸ τοῦ
ὁ Πόντος, ἐκφρασμένος μετὰ
ἀδόμητη ἐγκαρτέρηση, κι' ἡ
Ὀμορφιά.
Κ. Σ. ΚΩΝΣΤΑΣ

«Απὸ τὰ σκόρπια, πάλι, προ-
φορικά ἀνέκδοτα, πὸν ζῶν
στὴ μνήμη οἰκείων και γνα-
στοῦ τοῦ Ζώτου εἶναι και
τοῦτο.
Τὸν ρώτησαν κάποτε ποιοί
ἦσαν οἱ πραγματικοὶ ἐκπρό-
σωποι τῆς ἐλληνικῆς ποιήσε-
ως τοῦ καιροῦ του.
—Πλάκα, Μαλακάς, Καρ-
ματωτάκης, ἀπάντησε ἀδί-
σταχτα.
—Κι' ἡ Πολυδούρη;
—«Α, αὐτὴν τὴν ἀγαπᾷ»
ψιθύρισε μ' ἕνα ὀλοφάνειο
πρόσωπο.
Φθινόπωρο τοῦ 1932. Νικη-
μένος ὀριστικά ἀπὸ τὴν ἀρ-
ρώστια στὸ κρεβάτι τῆς ἀ-
γίας, πὸν ἀπὸ τὸν ἀπὸ τὸν
διαβάδων ψιθύρισε τὰ ἴσα
με σήμερα ἀνέκδοτα ἀκόμα
τραγουδιὰ τῆς «Σουρντι-
νας». «Ὅταν τὸ διάβασμα πε-
ρνοῦσε και στὴ σελ. 91, πὸν
τ